

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 31

DOM

2017-10-09

Meddelad i Stockholm

Mål nr

7207-17

7210-17

SÖKANDE

Kontorsstädning AB, 556079-8448

Ombud: Advokaten Fredrik Schultz
White & Case Advokat AB
Box 5573
114 85 Stockholm

MOTPARTER

1. Stockholms Stad, Fastighetskontoret, 212000-0142
Box 8312
104 20 Stockholm

2. Stockholms Stadsteater AB, 556026-1553
Box 16412
103 27 Stockholm

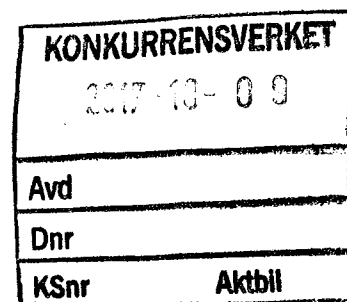
Ombud för 1 och 2: Stadsadvokaten Oscar Jacobsson
Stadsledningskontoret, Juridiska avdelningen
Allmänjuridiska enheten
Hantverkargatan 3A
105 35 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 889250

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Stockholms Stad, Fastighetskontoret (Fastighetskontoret) och **Stockholms Stadsteater AB** (Stockholms Stadsteater) har tillsammans (nedan gemensamt kallade för staden) genomfört en upphandling genom selektivt förfarande enligt bestämmelserna i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, av lokalvård för Kulturhuset och Stadsteatern. Beslut om tilldelning fattades den 15 mars 2017 och kontrakt tilldelades annan leverantör än sökanden.

YRKANDEN M.M.

Kontorsstädning AB (Kontorsstädning) yrkar att upphandlingen ska göras om. Bolaget åberopar i målen ingivna handlingar samt anför i huvudsak följande till stöd för sin talan. Stadens beslut att inte bjuda in Kontorsstädning till anbudsfasen är grundat på en felaktig utvärdering av bolagets ansökan. Stadens påstående att Kontorsstädning i sin anbudsansökan angett Fastighetskontoret som uppdragsgivare för båda referensuppdragen grundar sig på en felaktig tolkning av ansökan och är sålunda oriktigt. Som framgår av Kontorsstädnings anbudsansökan har bolaget angett två olika externa referensuppdrag för arbetsledare och uppfyller därmed samtliga krav enligt ansökningsinbjudan. Stockholms Stadsteater är uppdragsgivare i det första referensuppdraget och Fastighetskontoret har angetts som uppdragsgivare för det andra referensuppdraget.

Den relevanta frågan är istället om Fastighetskontoret och Stockholms Stadsteater är olika, av varandra oberoende, uppdragsgivare, vilket de är. Stockholms Stadsteater och Fastighetskontoret är olika juridiska personer och verkar under skilda organisationsnummer. Fastighetskontoret utövar ingen kontroll över Stockholms Stadsteater, eller vice versa. Fastighetskontoret och Stockholms Stadsteater bedriver inte heller någon del av sina verk-

samheter tillsammans. Under alla omständigheter är Stockholms Stadsteater och Fastighetskontoret av varandra oberoende och självständiga verksamheter. Detta visas bland annat av att Stockholms Stadsteater och Fastighetskontoret har olika betalningsmottagare med skilda faktureringsadresser. Stockholms Stadsteater och Fastighetskontoret har även skilda kontaktpersoner, Bitte Wärme respektive Helena Rosander. Detta framgår av i målen ingivna handlingar.

Kontorsstädning har endast åberopat ett referensuppdrag där Fastighetskontoret är uppdragsgivare och detta avser Glasbruket/Pilträdet på Hantverkargatan. För det andra referensuppdraget anges Stockholms Stadsteater som uppdragsgivare vilket staden hade fått bekräftat om staden kontaktat angiven kontaktperson, Bitte Wärme vid Stockholms Stadsteater. Bitte Wärme är anställd som fastighetsintendent vid Stockholms Stadsteater. För andra ytor inom Kulturhuset där Fastighetskontoret är beställare är Niclas Thurnell Kontorsstädning kontaktperson. Niclas Thurnell är anställd som teknisk förvaltare vid Fastighetskontoret. I anbudsansökan har varken Niclas Thurnell eller någon annan hos Fastighetskontoret angetts som kontaktperson för referensuppdrag 1. Som framgår av bifogad mailväxling mellan Åke Svantesson vid Kontorsstädning och Niclas Thurnell övervägde Kontorsstädning att ange Niclas Thurnell som kontaktperson för Glasbruket/Pilträdet. Att Niclas Thurnell skulle åberopas som kontaktperson avseende Fastighetskontorets ytor i Kulturhuset var det aldrig tal om utan där hänvisade Kontorsstädning uttryckligen till Bitte Wärme. Om Kontorsstädning avsett att ange även Fastighetskontoret som uppdragsgivare inom referensuppdrag 1 hade Kontorsstädning sålunda inte uppfyllt ett skullkrav, dvs. att ange "*namn och kontaktuppgifter till kontaktperson*". Rimligen bör Niclas Thurnell ha noterat att hans namn saknades i anbudsansökan men staden har aldrig gjort gällande att Kontorsstädning därigenom försummat att iaktta ett skullkrav. Nu avsåg Kontorsstädning dock inte att ange Fastighetskontoret som

uppdragsgivare inom referensuppdrag 1 och följaktligen angavs endast Bitte Wärme som kontaktperson.

Med texten "Kulturhuset/Stadsteatern" under referensuppdrag 1 avses Stockholms Stadsteater såsom uppdragsgivare för de ytor inom Kulturhuset vilka förvaltas av Stockholms Stadsteater. Kulturhuset/Stadsteatern var tidigare ett samlingsbegrepp för två verksamheter som bedrevs av Stockholms Kulturhus och Stockholms Stadsteater. Efter en sammanslagning/överföring av verksamheten i Kulturhuset från kulturnämnden till Stockholms Stadsteater 2013-07-01 är Stockholms Stadsteater ensam verksamhetsutövare vilket framgår av i målen ingivna handlingar. En annan sak är att Kontorsstädning lämnat en allmän redogörelse för sitt arbete inom Kulturhuset där Kontorsstädning städar vissa ytor åt Fastighetskontoret och andra åt Stockholms Stadsteater men det gör inte arbetet för Fastighetskontoret till ett referensuppdrag och det har ej heller åberopats som ett sådant.

Kontorsstädning städar för Fastighetskontorets räkning. Fråga är om *två* skilda uppdrag för *två* olika uppdragsgivare om än i samma byggnad vilket Kontorsstädning också klargör i sin ansökan. Detta är enda gången som Fastighetskontoret nämns men det är denna uppgift som staden lägger till grund för sitt resonemang i målen. Avgörande är dock att Fastighetskontoret inte anges som uppdragsgivare för referensuppdrag 1. Hade Kontorsstädning önskat att åberopa Fastighetskontoret som uppdragsgivare för referensuppdrag 1 hade Kontorsstädning också gjort detta. Påståendet att fråga skulle vara om ett uppdrag som utförts för två uppdragsgivare är oriktigt. Påståendet motsägs av såväl namnet på den ende uppdragsgivaren för referensuppdrag 1 som av Kontorsstädnings fakturering vilket framgår av i målen ingivna handlingar. Staden hänvisar här till skilda kundnummer men det ska noteras att fakturorna till Stockholms

Stadsteater respektive Fastighetskontoret även avser skilda avtal med olika nummer och inte "ett uppdrag". Påståendet motsägs också av Stockholm Stadsteaters tilläggsavtal med Kontorsstädning som visar att Stockholms Stadsteater har ett eget avtal med Kontorsstädning. Detta framgår av i målen ingivna handlingar. Tilläggsavtalen är undertecknade av företrädare för Stockholms Stadsteater. Fastighetskontoret är inte avtalspart. Mot bakgrund av ovanstående uppfyller Kontorsstädnings anbudsansökan samtliga av staden ställda formella krav på anbudslämnandet och skulle därför rätteligen ha klarat kvalificeringsprövningen.

För det fall att förvaltningsrätten finner att Kontorsstädning enbart har angivit Stockholms Stadsteater som uppdragsgivare för referensuppdrag 1 ska Kontorsstädnings talan vinna bifall. Kontorsstädning har inte "delat upp" något uppdrag utan angett Stockholms Stadsteater som uppdragsgivare för det uppdrag som Kontorsstädning har för sagda bolag i den aktuella byggnaden. Som framgår av beslutet som är föremål för överprövning har staden inte heller uppfattat saken så att Kontorsstädning "*delat upp ett uppdrag*".

Staden har brutit mot de grundläggande principerna om likabehandling och transparens genom att felaktigt utvärdera och lägga åt sidan bolagets anbud samt att utforma förfrågningsunderlaget på ett otydligt sätt. Ska-krav måste anges klart och tydligt i förfrågningsunderlaget. Staden har vid utformningen av ansökningsinbjudan/förfrågningsunderlaget använt sig av begreppet "*av varandra oberoende*" uppdragsgivare vilket saknar en klar definition. Vare sig inom branschen eller i allmänt språkbruk råder någon enighet om vad begreppet innefattar. Denna otydlighet har inte undanröjts genom stadens svar på fråga 9. Det aktuella kravet brister alltså i tydlighet. Alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare har därmed inte kunna tolka det uppställda kravet på samma sätt. Vid en korrekt utvärdering av Kontorsstädnings anbudsansökan i enlighet med LOU

hade Kontorsstädningens ansökan ansetts uppfylla samtliga krav enligt ansökningsinbjudan och följaktligen gått vidare till anbudsfasen.

Staden bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Kontorsstädning har angett Fastighetskontoret som uppdragsgivare för båda sina referensuppdrag. Därmed är det inte fråga om olika och av varandra oberoende uppdragsgivare. Kontorsstädning uppfyller således inte ställt krav avseende referensuppdrag för arbetsledare. För det fall förvaltningsrätten skulle finna att Kontorsstädning enbart har angett Stockholms Stadsteater som uppdragsgivare för referensuppdrag 1, skulle grund för att utesluta Kontorsstädning från vidare deltagande i upphandlingen ändå ha förelegat. Bolaget har därmed inte lidit någon skada eller riskerat att lida någon skada.

Det som Kontorsstädning har anført om hur verksamheten Kulturhuset/Stadshuset är organiserad, Fastighetskontorets verksamhet och organisation samt påståendet att Fastighetskontoret/nämnden och Stockholms Stadsteater är skilda juridiska personer, saknar relevans för frågan om Kontorsstädning uppfyllt aktuellt krav. Det som Kontorsstädning kallar en "allmän redogörelse" är beskrivningen av uppdraget och måste således anses vara just det som Kontorsstädning åberopar för att uppfylla ställda krav avseende referensuppdraget.

De omständigheter som Kontorsstädning anför i fråga om kontaktperson för referensuppdrag ger inte anledning för staden att utgå ifrån att sökanden angav endast Stockholms Stadsteater som uppdragsgivare för referensuppdrag 1. Omständigheterna rörande vilken kontaktperson som angivits är överhuvudtaget inte relevanta för frågan avseende sökandens lämnade uppgift om uppdragsgivare för detta referensuppdrag. Inte heller kan sökandens anbud i denna del ge anledning till någon tolkning i fråga om uppdragsgivare för respektive referensuppdrag, då uppgifter om uppdragsgivare redan

tydligt framgår av anbudet och angiven kontaktperson för referensuppdrag 1 inte föranleder staden att tolka dessa uppgifter på annat sätt.

Avtalen som sökanden hänvisar till utgör tilläggsavtal till huvudavtalet och ska således ses som ett och samma avtal. I tilläggsavtalen anges följande: "... undertecknat av Fastighetskontoret i Stockholms stad på uppdrag av Stockholms Stadsteater, org.nr. 556026-1553 ("Kulturhuset Stadsteatern")". Uttrycket "Kulturhuset Stadsteatern" avser således både Fastighetskontoret och Stockholms Stadsteater och bekräftar att såväl huvudavtalet som tilläggsavtalet ingås av båda uppdragsgivarna gemensamt. Sedermera framgår det att Stockholms Stadsteater ingår avtalen på uppdrag av Fastighetskontoret och inte som enskild part. Att staden inom ramen för ett uppdrag valt att dela upp faktureringen mellan uppdragsgivarna medför inte att det är att anse som två skilda uppdrag. Detta är ett kostnads- och redovisningstekniskt tillvägagångssätt som saknar betydelse för hur uppdraget ska definieras i aktuell upphandling.

Staden vidhåller att svaret på fråga 9 inte är otydligt. Därigenom står det klart att Fastighetskontoret inte kan anses vara oberoende av sig självt. Vilka koncernförhållanden som Stadsteatern förhåller sig till är irrelevant. Dock kan nämnas att ett koncernförhållande kan utgöra koncernförhållanden i mer än ett led och den exemplifiering som gjordes i svaret var enbart en exemplifiering. Syftet med svaret var att förtydliga att det inte var den geografiska placeringen av två olika juridiska personer som grundar beroendet, utan att det var sådana förhållanden som exempelvis ett koncernförhållande kan medföra, genom exempelvis inflytande och liknande. Svaret ska ses mot bakgrund av ställd fråga och inte helt taget ur sitt sammanhang. Beträffande referensuppdrag 1 får staden framhålla att det är Fastighetskontoret som förvaltar ifrågasvarande lokaler i första hand. Det hade således varit felaktigt att inte ange Fastighetskontoret som en av uppdragsgivarna för uppdraget. Vidare har inte det förhållandet att två uppdragsgivare har

verksamheter i samma lokaler, avgörande betydelse för bedömningen av om de kan anses utgöra av varandra oberoende uppdragsgivare.

Staden anser det inte vara ostridigt att Fastighetskontoret och Stockholms Stadsteater är olika av varandra oberoende uppdragsgivare. Däremot har staden i sin prövning inte vidtagit en bedömning i frågan, eftersom sökandens ansökan redan mot bakgrund av att Fastighetskontoret angavs för båda referensuppdragen inte uppfyllde det obligatoriska kravet på att uppdragsgivarna för de två efterfrågade referensuppdragen ska vara olika.

Kontorsstädning har härutöver inte visat att de har lidit eller riskerar att lida skada mot bakgrund av att staden i frågor och svar under ansökningstiden har lämnat ett förtydligande (fråga och svar nr 5 i upphandlingen) avseende hur man ska se på situationer där ett och samma uppdrag utförs åt två eller flera uppdragsgivare. I förevarande uppdrag utgör lokalvården av objektet Kulturhuset/Stadsteatern ett och samma uppdrag som utförs åt två uppdragsgivare och som därmed inte får delas upp på de två uppdragsgivarna. Även mot bakgrund av denna tolkning uppfyller inte bolagets anbudsansökan ställda krav avseende referensuppdrag 1 och har således rätteligen diskvalificerats från vidare deltagande i upphandlingen.

Hade staden inte förkastat Kontorsstädnings anbudsansökan på denna grund hade staden brutit mot likabehandlingsprincipen, eftersom övriga anbud som godtogs tydligt uppfyllde ställt krav. Inte heller har staden brutit mot transparensprincipen. I svaret på fråga 9 har staden tydligt angett att uppdragsgivaren ska vara olika juridiska personer och att de inte får ha koncernförhållanden. Därtill har angett att det faktum att de juridiska personerna befinner sig i samma byggnad inte är relevant för bedömningen av om de är oberoende av varandra. För alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare är begreppet tillräckligt definierat för att kunna lämna en

komplett anbudsansökan med beaktande av samtliga krav. Därtill ska läggas att inte någon av de övriga anbudssökandena har misstolkat aktuellt krav.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) har den 1 januari 2017 upphävts och ersatts med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen framgår dock att den upphävda lagen gäller för sådan upphandling som påbörjats före ikraftträdandet.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målen finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU.

Förvaltningsrättens bedömning

Kontorsstädning anser att staden har gjort en felaktig bedömning av deras anbudsansökan och att ansökan rätteligen borde ha gått vidare till selekte-

ringsfasen. Bolaget menar att staden har brutit mot de grundläggande principerna om likabehandling och transparens.

Av ansökningsinbudans punkt UF1, allmän orientering, framgår följande av relevans avseende denna överprövning. Upphandlingen avser lokalvård av fastigheten Skansen 23 (Kulturhuset och Stadsteatern i Stockholm). Fastigheten förvaltas av Fastighetskontoret, Stockholms Stad samt Stockholms Stadsteater (tillsammans benämnda beställaren) vilka även är upphandlande myndigheter i upphandlingen. Stockholms Stadsteater flyttade 1990 till nuvarande lokaler i Kulturhuset vid Sergels torg. Sedan 1 juli 2013 ingår även Kulturhuset – tidigare en del av Stockholms stads kulturförvaltning – i Stockholms Stadsteater. Verksamheten heter Kulturhuset Stadsteatern och direktiven från kommunfullmäktige spänner från teater, dans, musik, litteratur, konst och design, till debatt. Upphandlingen omfattar tillhandahållande av tjänster avseende lokalvård för Kulturhuset och Stadsteatern, inklusive städning av rulltrappor. Uppdraget omfattar även bemanning av de publika toaletterna i fastigheten under verksamhetens öppettider samt där tillhörande mynthantering. Härutöver ska beställaren ha möjlighet att separat beställa golvunderhåll, golvvård och fönsterputs.

Under ansökningsinbudans punkt UF 3.5.1.2. ”Prövning av andra uppgifter om anbudssökanden (skakrav)”, återfinns krav 13 som avser referensuppdrag för arbetsledare. Av kravet följer att arbetsledaren ska ha genomfört två uppdrag utförda åt olika, av varandra oberoende, externa uppdragsgivare.

I frågor och svar, fråga och svar nr 5 i upphandlingen, har följande förtydligande gjorts av staden.

"Det aktuella kravet på referensuppdragen för Arbetsledaren anger inte hur många beställande motparter (externa uppdragsgivare) ett och samma uppdrag kan ha. Så som kravet är ställt är det istället ut-

formningen av uppdraget som är styrande. Om t.ex. en anbudssökande inom ramen för ett uppdrag ha utfört arbete för två beställande parter utgör det således ett uppdrag."

I Kontorsstädningens anbudsansökan anges avseende referensuppdrag 1 att uppdragsgivare är Kulturhuset/Stadsteatern. Under beskrivning av uppdraget anges att Kulturhuset totalt består av 6,5 heltidstjänster uppdelat på två beställare Fastighetskontoret och Stockholms Stadsteatern och att uppdraget utgörs av städning av publika ytor samt icke publika ytor, mynthantering av betaltoalletter samt städning i rulltrappor. Avseende referensuppdrag 2 har Kontorsstädning angett Fastighetskontoret som uppdragsgivare.

Kontorsstädning har alltså i sin beskrivning av referensuppdrag 1 angett att uppdraget är uppdelat på två beställare, Fastighetskontoret och Stockholms Stadsteater. Beskrivningen av uppdraget kan enligt förvaltningsrättens mening inte uppfattas på annat sätt än att det är fråga om en uppräknning av delar som omfattas av det återopade uppdraget. Det framgår vidare av svaret på fråga nr 5 att om det inom ramen för ett uppdrag utförs arbete för två beställande parter så ska det anses utgöra ett uppdrag. Enligt förvaltningsrättens mening har det därför varit korrekt av staden att, utifrån Kontorsstädningens beskrivning av uppdraget, även utgå från att Fastighetskontoret varit uppdragsgivare avseende referensuppdrag 1. Vad Kontorsstädning anfört om angiven kontaktperson för referensuppdrag 1 föranleder ingen annan bedömning.

Enligt förvaltningsrättens mening är det genom vad som framkommit i målen inte visat att det varit fråga om två skilda uppdrag för två olika uppdragsgivare. Härvid beaktar förvaltningsrätten att beskrivningen av referensuppdrag 1 får anses utgöra lokalvården av fastigheten Skansen 23, dvs. objektet Kulturhuset/Stadsteatern vilket, enligt anbudshandlingarna, är ett uppdrag som utförs åt två beställare. Att det inte är fråga om två

skilda uppdrag vinner även stöd av de tilläggsavtal som bolaget ingett i målen. Tilläggsavtalen får ses som tillägg till huvudavtalet och är därmed att betrakta som ett och samma avtal. I tilläggsavtalet anges att avtal avseende lokalvård är undertecknad av Fastighetskontoret på uppdrag av Stockholms Stadsteater AB. Vad bolaget anfört om fakturering gör enligt förvaltningsrättens mening inte att det är att anse som två skilda uppdrag.

Förvaltningsrätten finner således att Kontorsstädning, genom att ha angett två referensuppdrag där Fastighetskontoret delvis är uppdragsgivare för båda uppdragen, inte har uppfyllt kravet på att arbetsledaren ska ha genomfört två uppdrag åt olika, av varandra oberoende, externa uppdragsgivare. Förvaltningsrätten gör således bedömningen att staden agerat korrekt när den förkastat bolagets anbud och att agerandet inte varit i strid med LOU. Hade staden inte förkastat Kontorsstädnings anbudsansökan på denna grund hade staden brutit mot likabehandlingsprincipen.

Kontorsstädning har vidare anfört att kravet avseende referensuppdrag för arbetsledare är otydligt formulerat då begreppet ”av varandra oberoende” saknar en klar definition och att kravet därmed strider mot principen om öppenhet och förutsebarhet.

Transparensprincipen innebär bland annat att den information som ges i upphandlingsdokumenten i en upphandling ska vara av sådan omfattning och kvalitet att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla leverantörer kan tolka informationen på samma sätt. Även förfrågningsunderlag som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2002 ref. 50).

I frågor och svar, fråga nr 9 har följande fråga ställts.

Menas med oberoende av varandra att dessa inte får vara i samma byggnad eller kan det vara så att dessa inte får ha kopplingar till varandra t.ex. koncernförhållande?

Staden har besvarat frågan enligt följande.

Med begreppet "olika" avses att vara oberoende av varandra. Med extern uppdragsgivare avses annan juridisk person än den juridiska person som utfört uppdraget och/eller är det anbudssökande företaget. Arbetsledaren ska således ha utfört uppdrag för minst två olika juridiska personer som varit oberoende av varandra, t.ex. får inte de juridiska personerna utgöra moderbolag och dotterbolag inom samma koncern. Det saknar dock betydelse om de två juridiska personerna har lokaler i samma byggnad, så länge de är oberoende av varandra dvs. bedriver självständiga verksamheter skilda från varandra.

Förvaltningsrätten konstaterar att en upphandlande myndighet genom publika frågor och svar innan anbudens inges får göra kompletteringar och förtydliganden, men inte väsentliga förändringar. En upphandlande myndighet får heller inte tillföra andra krav än dem som finns angivna i förfrågningsunderlaget, eftersom ett sådant agerande skulle medföra risk att förutsättningarna för upphandlingen ändras, vilket skulle strida mot likabehandlingsprincipen.

Förvaltningsrätten finner med hänsyn till det svar som staden lämnat på fråga nr 9 att begreppet ”av varandra oberoende” får anses vara tillräckligt definierat för att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare bör kunna tolka innebörden av upphandlingsdokumentet i nu aktuell del på samma sätt. Skäl för ingripande enligt LOU saknas därför med anledning av vad som framförts i denna del.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att upphandlingsdokumentet är så klart och tydligt utformat som de grundläggande principerna i 1 kap 9 § LOU förutsätter och att upphandlingsdokumentets utformning i denna del inte strider mot principerna om transparens och likabehandling. Mot bakgrund av det ovan anförda anser förvaltningsrätten att Kontorsstädning inte i målen visat att staden agerat i strid mot LOU. Det saknas därmed förutsättningar att ingripa mot upphandlingen på grund av vad Kontorsstädning har anfört. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV3109/1A LOU).

Marcus Edelgård
Rådman

Charlotta Aggevall har varit föredragande i målen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.